

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre,
Štefánikova 58, 949 63 Nitra**

Vec: Výročná správa NRC za rok 2014

Názov NRC:

1. Národné referenčné centrum pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov .

2. Personálne obsadenie:

MUDr. Miroslav Machata, PhD. – vedúci NRC, úväzok 0,2.
Ing. Vladimír Pavlík- úväzok 0,1 od 01.11.2013- do 30.4.2014
Marta Oborová – DAHE- úväzok 1,0
Ing. Iveta Kadlecová - úväzok 0,5 od 1.5.2014

3. Platnosť akreditácie: 30.09.2019

4. Odborné analýzy a ťažiskové úlohy:

a/ odber a analýza vzoriek ovzdušia a pevných vzoriek na prítomnosť vláknitých prachov vo vnútornom a vonkajšom prostredí metódou elektrónovej analýzy a optickej mikroskopie s fázovým kontrastom.

V roku 2014 bolo metódou elektrónovej mikroskopie analyzovaných 199 vzoriek ovzdušia (204 analýz) a 40 vzoriek pevných materiálov(66 analýz). Z tohto počtu bolo vykonaných 20 vyšetrení v rámci ŠZD a 210 vyšetrení v rámci platených služieb.

b/ systém kvality akreditovaný SNAS-om podľa ŠPP 3/Pr-2, ŠPP3/Pr-2a , ŠPP3/Pr-2b.

c/ sledovanie vývoja problematiky účinkov azbestového prachu a iných vláknitých prachov na zdravie ľudí vo svete a prispôsobovanie ochrany zdravia v SR svetovým trendom.-priebežne.

c/poradenská a konzultačná činnosť v problematike ochrany zdravia pred pôsobením vláknitých prachov,(54x)

d/ účasť na medzilaboratórnych testoch na národnej a medzinárodnej úrovni(8x),

e/ spolupracuje na príprave legislatívy v oblasti ochrany zdravia pred pôsobením vláknitých prachov,(priebežne)

f/ prijíma, spracováva a poskytuje informácie o zdravotných účinkoch vláknitých prachov pre pracoviská RÚVZ Nitra, iné RÚVZ, odbornú verejnosť a laickú verejnosť (23x).

g/ posudzuje pracovné postupy pri odstraňovaní azbestových materiálov zo stavieb.(65x)

h/ odborná- metodická činnosť pre RÚVZ v rámci SR.(15x)

5. Medzilaboratórne testy:

Foster Bohemia Praha

6. Metodická a konzultačná činnosť:

NRC poskytuje metodickú činnosť pre zamestnancov RÚVZ v SR v problematike ochrany zdravia ľudí pred účinkami vláknitých prachov a v problematike ochrany zložiek životného prostredia pred týmito faktormi a pre odbory životného prostredia okresných a krajských úradov.

Organizáciám, ktoré sa zaujímajú o odborné postupy pri sanácii azbestových materiálov, alebo o odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb poskytuje poradenstvo v bezpečnej manipulácii s nimi, v organizácii práce s ohľadom na zabezpečenie zdravia zamestnancov

manipulujúcich s týmito materiálmi, poskytovaní osobných ochranných a pracovných pomôcok, v problematike odbornej a zdravotnej spôsobilosti na prácu s azbestovými materiálmi, o spôsoboch bezpečnej manipulácie s odpadom obsahujúcim azbestové materiály. Pre laickú verejnosť poskytuje poradenstvo o spôsoboch ochrany pred azbestom zabudovanom v stavbách, o správnych pracovných postupoch pri ich sanácii a pri odstraňovaní azbestových materiálov zo stavieb. Informuje ich o organizáciách oprávnených na prácu s azbestovými materiálmi.

Poradenská činnosť za rok 2014:

- Konzultácie pre pracovníkov RÚVZ: 14
- Konzultácie pre podnikateľov: 25
- Konzultácie pre laickú verejnosť a médiá: 12

7. Rozhodovacia činnosť:

- vydaných 65 rozhodnutí pre práce s azbestovými materiálmi.

8. Účasť na seminároch a kurzoch:

MUDr. Machata: Martinské dni pracovného lekárstva: Predikcia rizika vzniku nádorov dýchacieho systému u zamestnancov exponovaných azbestovému prachu.

Ing. Kadlecová, M.Oborová : účasť na školení VÚJE v Trnave na absolvovanie vstupov do EMO, EBO, JAVYS

9. Práca v odborných komisiách:

-

10. Spolupráca s ostatnými pracoviskami:

V rámci SR NRC úzko spolupracuje s CLEO Prír.fakulty UK Bratislava pri meraní vzoriek ovzdušia elektrónovou mikroskopiou.

Spolupráca so zahraničnými inštitúciami:

- Foster Bohemia, ČR – kontrola referenčných vzoriek
- JEOL Francúzsko – zavádzanie nových metodík – spôsobov hodnotenia.

11. MUDr. Machata sa na požiadanie zúčastňuje na príprave legislatívy v oblasti ochrany zdravia pri práci s azbestom . Vo februári 2014 spracoval pre Ad hoc komisiu EK správu o stave zabezpečenia zdravia ľudí pred účinkami azbestového prachu.

12. Ostané:

NRC pre zdravotnú problematiku vlákňitých prachov rieši závažnú problematiku ochrany zdravia ľudí pred pôsobením vlákňitých prachov najmä z prítomnosti azbestových materiálov v stavbách a možnom ohrození zdravia ľudí zdržiavajúcich sa dlhodobo v nich. Profesionálna expozícia sa prejavuje výrazným vzostupom nádorových ochorení dýchacieho systému v období posledných 10 -12 rokov ako následok dlhodobej expozície vysokým koncentráciám azbestovým vláknám v období r.1950-2000. Z týchto dôvodov je potrebné usmerňovať bezpečné odstraňovanie týchto materiálov zo stavieb a zo životného prostredia, poskytovať obyvateľom relevantné informácie o spôsoboch ochrany pred ich nepriaznivými účinkami. Koordinujúca činnosť v tejto oblasti musí byť zabezpečená na národnej i miestnej úrovni.

NRC pre zdravotnú problematiku vlákňitých prachov v RÚVZ Nitra je vybavené špičkovou analytickou technikou na zisťovanie jednotlivých druhov minerálnych vlákien a ich koncentrácií v ovzduší i v samotných materiáloch (disponuje skenovacím elektrónovým mikroskopom japonskej výroby, ktorý je ojedinelý v SR i v bývalej federálnej republike). V tomto roku je 14 –ty rok v prevádzke a v dohľadnej dobe bude potrebná zásadná inovácia, popr. doplnenie prístrojového vybavenia zodpovedajúceho úrovni terajších poznatkov.

Personálne zloženie je vyhovujúce a zodpovedá kvalifikačným požiadavkám na takýto druh pracoviska. Z nárastu počtu vydaných rozhodnutí pre prácu s azbestom , i z nárastu počtu konzultácií

vidieť stúpajúci záujem o odstraňovanie a sanáciu azbestových materiálov v zmysle platnej legislatívy čomu napomáha i činnosť NRC pre zdravotnú problematiku vlákničných prachov.

V Nitre, 30.12.2014

MUDr.Miroslav Machata PhD.
vedúci NRC pre zdravotnú problematiku vlákničných prachov

poslať na adresu gabriela.harcarova@uvzsr.sk